

Rezime Izvještaja guvernera - februar 2014

Ažurirano: 08.04.2014. godine

U Izvještaju guvernera za februar 2014. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2014. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2014. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u februaru realizovane su u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2014. godinu.

Prema preliminarnim podacima Monstata, BDP Crne Gore je u 2013. godini ostvario rast od 3,5%, pri čemu je veći rast zabilježen u trećem (4,0%) i četvrtom (4,7%) kvartalu, nego u prva dva kvartala.

Cijene se u februaru 2014. godine, u odnosu na prethodni mjesec, nisu mijenjale, dok je godišnja stopa inflacije u februaru bila negativna i iznosila je -0,6%.

U prva dva mjeseca, u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je rast industrijske proizvodnje od 6,5%. Rast je ostvaren u sektoru vađenja ruda i kamena od 21,8% i sektoru prerađivačke industrije od 29,6%, dok je pad proizvodnje od 9,4% ostvaren u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom. Broj dolazaka turista, u prva dva mjeseca 2014. godine, veći je za 4,5%, u odnosu na isti period 2013. godine, dok je broj noćenja veći za 2,3%. U 2013. godini u odnosu na prethodnu godinu, u vazdušnom saobraćaju je povećan broj prevezenih putnika na aerodromima za 14,1%, a prevoz robe za 0,3%, dok je istovremeno broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan za 8,6%, a prevoz robe za 71,9%. U 2013. godini u odnosu na prethodnu godinu, u željezničkom saobraćaju je povećan prevoz putnika za 18,1%, a prevoz robe za 53,6%.

U februaru 2014. godine proizvedeno je ukupno 4.422 m³ šumskih sortimenata, što je za 26,1% više nego u februaru prethodne godine. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u 2013. godine zabilježilo rast od 31,5% u odnosu na 2012. godinu, mjereno efektivnim časovima rada.

Broj zaposlenih je iznosio 168.805 u februaru 2014. godine, što je više za 0,7% u odnosu na prethodni mjesec, a za 0,9% u odnosu na februar 2013. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u februaru 2014. godine iznosio 34.664, što predstavlja pad od 0,4% u odnosu na prethodni mjesec i rast od 6,2% u odnosu na februar 2013. godine.

Na kraju februara 2014. godine, od 56.173 pravnih lica i preduzetnika, njih 13.340 ili 23,75% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih pravnih lica i preduzetnika je viši za 1,4%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa je na kraju februara iznosio 462,8 miliona eura, i bio je za 3,3% viši nego na kraju januara. Koncentracija duga na dan 28.02.2014. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih dužnika (0,07% ukupno evidentiranih dužnika) i dalje odnosi čak 21% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,37% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 46,2% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 2.971,2 miliona eura na kraju februara 2014. godine i bila je za 0,5% viša u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimaju ukupni krediti, koji su u odnosu na januar 2014. godine viši za 0,3%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 70,7% zauzimaju depoziti. Depoziti su u februaru 2014. godine iznosili 2.101,7 miliona eura i zabilježili su rast od 0,2% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na februar 2013. godine zabilježen rast od 5,6%. Od ukupnog iznosa depozita, na depozite privrede odnosilo se 549,6 miliona eura ili 26,1%, dok je sektor stanovništva učestvovao sa 1.236,4 miliona eura ili 58,8% u ukupnim depozitima. Ukupan kapital banaka na kraju februara 2014. godine iznosio je

417,8 miliona eura, što je za 0,6% više nego na kraju prethodnog mjeseca, odnosno za 6,2% više nego u istom periodu prethodne godine.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su u februaru tekuće godine iznosili 517,3 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su pad od 4,2%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su na kraju februara tekuće godine iznosili 426,3 miliona eura i činili su 17,7% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su rast od 0,2%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite u februaru 2014. godine je iznosila 9,42%, što je za 0,02 p.p. više nego u prethodnom mjesecu, dok je u odnosu na februar 2013. godine zabilježila pad od 0,03 p.p. Prosječna ponderisana pasivna kamatna stopa je iznosila 2,45% u februaru 2014. godine i na mjesečnom nivou je zabilježila rast od 0,04 p.p., dok je u odnosu na februar 2013. godine ostvarila pad od 0,72 p.p.

Na kraju februara 2014. godine, obavezna rezerva banaka je iznosila 197,3 miliona eura, što je za 0,6% više u odnosu na prethodni mjesec, dok je u odnosu na isti mjesec prethodne godine viša za 5,3%. U februaru je devet banaka iskoristilo mogućnost izdvajanja dijela obavezne rezerve u obliku državnih zapisa. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na račun obavezne rezerve u inostranstvu izdvojeno je 46,9%, na račun u zemlji 33,4%, dok je u državnim zapisima izdvojeno 22,7%. Tokom februara 2014. godine, sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu, i nijedna banka nije koristila mogućnost da do 50% obavezne rezerve koristi za održavanje likvidnosti.

Prema preliminarnim podacima Agencije za nadzor osiguranja, bruto premija osiguranja je iznosila 4,5 miliona eura na kraju februaru 2014. godine. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja sa 82,5%, dok se 17,5% odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja.

U februaru 2014. godine na Montenegroberzi je ostvaren promet od 3,8 miliona eura, što je za 29,3% manje u odnosu na prethodni mjesec. Cjelokupna trgovina ostvarena je kroz 542 transakcije. Tržišna kapitalizacija na dan 28.02.2014. godine je iznosila 2,95 milijardi eura, i na mjesečnom nivou bilježi rast od 2,2%. Berzanski indeks MONEX 20 zabilježio je rast od 6,7% u odnosu na prethodni mjesec, dok je indeks investicionih fondova MONEX PIF zabilježio mjesečni pad od 4%.

Fiskalni deficit Crne Gore je iznosio 7,6 miliona eura u februaru 2014. godine, dok je u februaru 2013. godine ostvaren deficit u iznosu od 19 miliona eura. Deficit budžeta, za dva mjeseca 2014. godine, iznosio je 31,3 miliona eura, odnosno 0,9% procijenjenog BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 81,4 miliona eura ili 2,4% BDP-a, što je u odnosu na plan za februar više za 2%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u februaru 2013. godine, ostvaren je rast od 7,5%. Izdaci budžeta iznosili su 89 miliona eura ili 2,7% BDP-a, što je za 20,2% niže u odnosu na plan za februar 2014. godine, a 6% niže u odnosu na ostvarenje izdataka u februaru 2013. godine. U februaru 2014. godine kapitalni budžet iznosio je 0,7 miliona eura.

Prema preliminarnim podacima, deficit tekućeg računa u 2013. godini iznosio je 486,9 miliona eura ili 14,6% BDP-a, što je za 17,1% manje nego u 2012. godini. Smanjenje deficita je rezultat pada spoljnotrgovinskog deficita i pozitivnih kretanja na ostalim podračunima tekućeg računa. Prema preliminarnim podacima, u prva dva mjeseca 2014. godine zabilježen je neto priliv SDI u iznosu od 45,9 miliona eura, što je za 76,1% ili 19,8 miliona eura više u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore.

Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u februaru.

U februaru su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Za potrebe izrade Pregovaračke pozicije za poglavlje 32 –

Finansijski nadzor, u dijelu zaštite eura od falsifikovanja, pripremljene su dodatne informacije. Vezano za izvještavanje o poglavlju 32, delegaciji EU u Crnoj Gori je dostavljena informacija o mjerama koje je Crna Gora preduzela u pogledu zaštite eura od falsifikovanja. Takođe, delegacija EU u Crnoj Gori informisana je o regulativi koja je usvojena u periodu oktobar 2013 – februar 2014. godine. Rađena je odgovarajuća analiza sa ciljem identifikovanja razlika između direktiva na kojima je zasnovana važeća zakonska i podzakonska regulativa iz oblasti bankarstva i rješenja sadržanih u novom zakonodavstvu Evropske unije (Direktiva 2013/36 EU i Regulativa 575/13 EC). Na zahtjev Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, imenovan je predstavnik CBCG u Komisiji za evropske integracije, stručnom tijelu za horizontalnu koordinaciju aktivnosti u procesu evropskih integracija, koje daje predloge i mišljenja na sva dokumenta značajna za proces pristupanja Evropskoj uniji. Sprovedene su aktivnosti na pripremi Akcionog dokumenta za projekat iz instrumenta IPA II (2014-2020) za finansijske usluge.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem web prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu u zemlji.